

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหา

ปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพเป็นส่วนสำคัญที่ประเทศต้องเรียนรู้แนวทางปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา โดยเตรียมพร้อมที่จะเผชิญกับกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งการดำเนินการประเมินคุณภาพภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ได้มีการศึกษาและกำหนดพันธกิจและมาตรฐานพร้อมทั้งตัวบ่งชี้การประเมินขึ้น เพื่อใช้มาตรฐานและตัวบ่งชี้ดังกล่าวเป็นเครื่องสะท้อนให้สาธารณชนได้เห็นถึงมาตรฐานและผลการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และในขณะเดียวกันก็เพื่อให้กระบวนการประเมินคุณภาพภายนอกที่อาศัยมาตรฐาน ตัวบ่งชี้และเกณฑ์ดังกล่าวเป็นเครื่องผลักดันให้เกิดการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) (สำนักงานงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2546, หน้า 1)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นกฎหมายแม่บทในการบริหารและจัดการศึกษา และเป็นกลไกสำคัญของการปฏิรูปการศึกษาของประเทศ โดยเฉพาะในหมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา โดยหน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งจะมีการประเมินคุณภาพการศึกษาจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 5 ปี การประเมินภายนอกครั้งแรกของสถานศึกษาทุกแห่งจะต้องดำเนินการภายใน 6 ปี นับตั้งแต่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติมีผลบังคับใช้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544, หน้า 3)

ดังนั้นต้องมุ่งเน้นการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม โดยต้องเริ่มจากสถานศึกษาก่อน ซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา โดยต้องมีการประกันคุณภาพภายในผสมผสานอยู่ในกระบวนการบริหาร และการจัดการเรียนการสอนตามปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ บิดา มารดา ผู้ปกครอง และ

ประชาชนว่าลูกหลานจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ การประกันคุณภาพภายในจะทำให้สถานศึกษามีระบบ การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมีการทำงานที่มีเป้าหมาย และแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน โดยการดำเนินการตามแผนเพื่อให้ตามเป้าหมายจึงต้องมีการประเมินคุณภาพภายใน หรือประเมินตนเอง เพื่อตรวจสอบ และพัฒนาปรับปรุงให้เป็นไปตามเป้าหมายอยู่ตลอดเวลา

การประกันคุณภาพ จึงเป็นเรื่องของทุกคนในสถานศึกษาที่จะต้องพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาโดยการทบทวนและวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสถานศึกษา กำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษาแล้วดำเนินการวางแผนพัฒนาให้ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ วิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็ง ปรับปรุงพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง โดยที่งานทุกคนในสถานศึกษาร่วมมือร่วมใจกันพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่วางเอาไว้ จัดทำรายงานการประเมินตนเองทุกปี เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ประชาชน เปิดเผยต่อสาธารณชน และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพจากภายนอก (สมคิด พรหมจ้อย, 2542, หน้า 48) ทั้งนี้โดยอาศัยหลักการและวิธีการบริหารและการจัดการคุณภาพ (Quality management) ที่เน้นการสร้าง ความมั่นใจให้กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่าการบริหารที่เป็นผลผลิตขององค์กรจะมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ โดยที่ความมั่นใจที่ต้องอยู่บนรากฐานของหลักข้อเท็จจริง หลักฐานเชิงประจักษ์ และความสมเหตุสมผลเป็นสำคัญ (กรมวิชาการ, 2545, หน้า 9)

โรงเรียนพนิตยาคารจางค์ ตั้งอยู่เลขที่ 1 ซอยสมปรารถนา แขวงดินแดง เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร สังกัดคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ บริเวณใกล้เคียงโดยรอบ ได้แก่ วัดจีน ร้านค้า โรงเรียน หน่วยงานราชการ อาชีพหลักของชุมชน ได้แก่ การค้าขาย รับจ้าง รับราชการ มีฐานะปานกลาง ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ โรงเรียนเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่จัดการศึกษาระดับอาชีวศึกษา ตั้งแต่ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยโรงเรียนมีวิสัยทัศน์ ดังนี้ “โรงเรียนพนิตยาคารจางค์จัดการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของชุมชน โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษา ใฝ่รู้ มีทักษะในการประกอบอาชีพ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล มีคุณธรรม จริยธรรม มีความซื่อสัตย์ มีระเบียบวินัย มีสุขภาพอนามัยที่ดี ส่งเสริมเอกลักษณ์ของชาติไทย มีความเป็นประชาธิปไตย และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข” โดยมุ่งเน้นมาตรฐานการศึกษาโดยยึดปรัชญาของโรงเรียน “ส่งเสริมวินัย ให้ความรู้ เชิดชูคุณธรรม นำกีฬา” โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารงาน 4 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ

ฝ่ายบริการ ฝ่ายปกครอง ฝ่ายกิจการนักเรียน โดยแต่ละฝ่ายมีผู้รับผิดชอบ โรงเรียนได้ดำเนินการตอบสนองนโยบายประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามสาระบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไข ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 คุณภาพการศึกษาจากการประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

ผลการประเมินระดับสถานศึกษาของโรงเรียนพณิชยการจันทน์ มีผลการประเมินระดับสถาบันได้ระดับดี มีค่าเฉลี่ย 4.28 ผลการประเมินระดับมาตรฐานได้ระดับดีมาก 1 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 5 การให้บริการทางวิชาการต่อชุมชนและสังคม ระดับดี 4 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 2 คุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา มาตรฐานที่ 3 การจัดการเรียนการสอนด้านอาชีวศึกษา มาตรฐานที่ 4 นวัตกรรมและการสร้างองค์ความรู้ของอาจารย์และนักศึกษา และ มาตรฐานที่ 6 การบริหารและการจัดการ ระดับพอใช้ 1 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 การประกันคุณภาพภายใน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2551, หน้า 2) จากความเป็นมาและความสำคัญผลการประเมินคุณภาพภายนอกในปีการศึกษา 2551 คุณภาพโรงเรียนในมาตรฐานการประกันคุณภาพภายในอยู่ในระดับพอใช้ เนื่องจากแผนการปฏิบัติไม่เป็นระบบครบวงจร PDCA จึงทำให้ต้องหาแนวทางการพัฒนาการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน และดำเนินการประกันคุณภาพ ภายในของโรงเรียนตามบทบาทผู้บริหาร ครูผู้เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่ยุทธศาสตร์ความสำเร็จในการประเมิน

ผู้วิจัยในฐานะเป็นบุคลากรคนหนึ่งของโรงเรียนมีความสนใจที่จะศึกษาการประกันคุณภาพภายในโรงเรียน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนพณิชยการจันทน์ เพื่อผลักดันให้โรงเรียนแห่งนี้ได้พัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ดีขึ้นในภาพรวม บุคลากรมีความพึงพอใจ สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และผู้เกี่ยวข้องผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนพณิชยการจันทน์ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร เพื่อหาแนวทางพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป

จุดมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนพณิชยการจันทน์ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามความคิดเห็นของครูโรงเรียนพณิชยการจันทน์ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร จำแนกตามประสบการณ์สอน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผลการวิจัยจะเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนพณิชยการจ่านงค์ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อสร้างความมั่นใจด้านการศึกษาที่มีมาตรฐานของโรงเรียนโรงเรียนพณิชยการจ่านงค์ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร ให้แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขอบเขตของงานวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย เป็น 5 ด้าน ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาใน 6 ด้าน ดังนี้

ด้านการเตรียมการ

ด้านการวางแผน

ด้านการดำเนินการ

ด้านการตรวจสอบการประเมินผล

ด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุง

ด้านการรายงานคุณภาพประจำปี

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วย

2.1 **ตัวแปรต้น (Independent Variable)** คือ สถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ ประสบการณ์การสอน 1) น้อยกว่า 5 ปี 2) ตั้งแต่ 5-10 ปี 3) มากกว่า 10 ปี

2.2 **ตัวแปรตาม (Dependent Variable)** คือ ความคิดเห็นการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียนพณิชยการจ่านงค์ ได้แก่ การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ได้แก่ 1) ด้านการเตรียมการ 2) ด้านการวางแผน 3) ด้านการดำเนินการ 4) ด้านการตรวจสอบการประเมินผล 5) ด้านการนำผลการประเมินมาปรับปรุง 6) ด้านการรายงานคุณภาพประจำปี

3. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่มิในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในโรงเรียนพณิชยการจ่านงค์ ปีการศึกษา 2553 โดยใช้ประชากรเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 75 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารระดับสูง ผู้บริหารระดับกลาง ครูผู้สอนและบุคลากรสายสนับสนุนการสอน

4. ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นโรงเรียนพณิชยการจ่านองค์ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร

5. ขอบเขตด้านเวลา

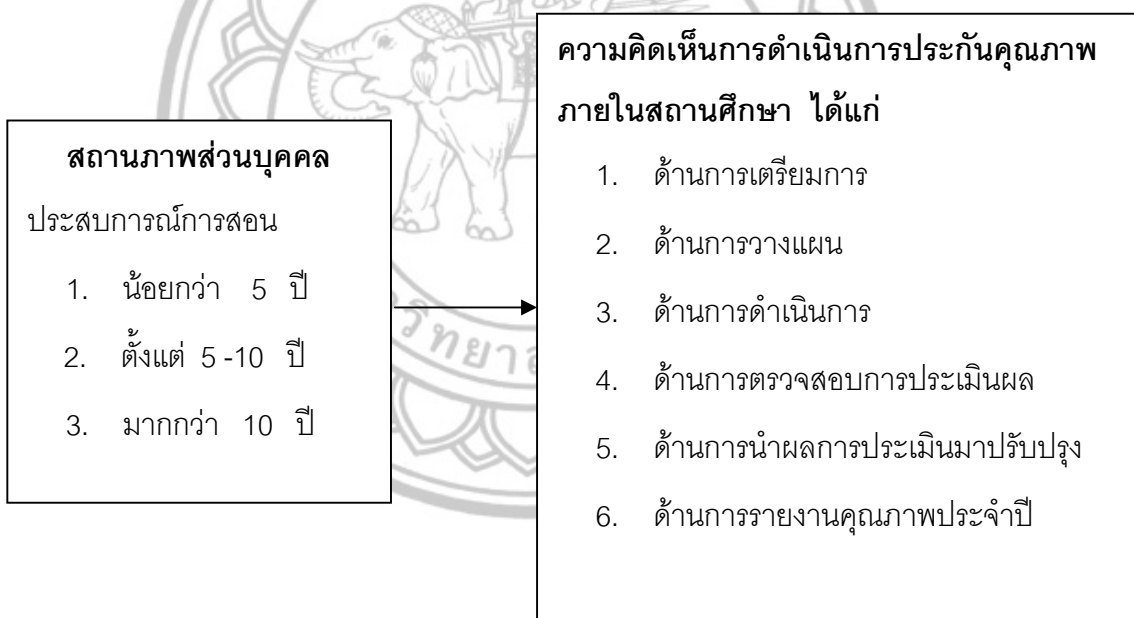
ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 1 ภาคการศึกษา คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2553 ตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2553 ถึงเดือนมีนาคม 2554

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ตามแนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนโดยยึดแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตัวแปรต้น

ตัวแปรตาม

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมุติฐานการวิจัย

ครูที่มีประสบการณ์การสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนแตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการปฏิบัติงานเพื่อร่วมกันพัฒนาปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของคณะครูและชุมชน ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้านดังนี้

1. **ด้านการเตรียมการ** หมายถึง ขั้นตอนการเตรียมความพร้อมของบุคลากร ได้แก่ การสร้างความตระหนัก การพัฒนาด้านความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ตลอดจนการแต่งตั้งกรรมการรับผิดชอบระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

2. **ด้านการวางแผน** หมายถึง ขั้นตอนการกำหนดเป้าหมายหรือมาตรฐานการศึกษา การจัดลำดับความสำคัญของเป้าหมาย การกำหนดแนวทางการดำเนินงาน การกำหนดระยะเวลา การกำหนดงบประมาณ และการกำหนดผู้รับผิดชอบ

3. **ด้านการดำเนินการ** หมายถึง การดำเนินการตามแผน การประเมินผลการปฏิบัติงาน การนิเทศ กำกับ ติดตาม

4. **ด้านการตรวจสอบประเมินผล** หมายถึง การกำหนดกรอบการประเมินผล การจัดหา และการจัดทำเครื่องมือการประเมินผล การกำหนดเกณฑ์การประเมินผล การประเมินผล การดำเนินงาน และการตรวจสอบปรับปรุงคุณภาพการประเมินผล

5. **ด้านการนำผลประเมินมาปรับปรุง** หมายถึง การตรวจสอบและการทบทวนผล การดำเนินงาน การวิเคราะห์จุดเด่น และจุดด้อยของผลการประเมิน การปรับปรุงการดำเนินงานของบุคลากร และการนำผลการประเมินไปใช้วางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

6. **ด้านการรายงานคุณภาพประจำปี** หมายถึง การรวบรวมผลการดำเนินงานการวิเคราะห์และสรุปผลการประเมินด้านผู้เรียน ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัยและการจัดทำรายงานคุณภาพประจำปี เพื่อการรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด และสาธารณชน

โรงเรียนพณิชยการจ่านงค์ หมายถึง สถานศึกษาเอกชนที่เปิดทำการสอนใน สายบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบัญชี และสาขาวิชาการตลาด ในระดับการศึกษา ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.)

ครู หมายถึง บุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่การสอนในโรงเรียนพณิชยการจ่านงค์ เขตดินแดง กรุงเทพมหานคร